

О Т Ч Е Т

**ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА
В ОБЩИНА „ТУНДЖА” ЗА 2022 Г.**

Програмата за развитие на туризма в община „Тунджа” за 2022 г. е приета с Решение № 678 от Протокол № 36 /24.02.2022 г. на Общински съвет „Тунджа”.

Тя е съобразена с националните и общински стратегически документи, местните ресурси, специфики и потребности. Програмата съдържа 7 събития и дейности в областта на туризма в община „Тунджа” през 2022 година, насочени към утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор на Община „Тунджа” посредством оптимално използване на наличните ресурси, в съответствие с пазарните изисквания и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туризма.

**СЪБИТИЯ И ДЕЙНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА
„ТУНДЖА” ПРЕЗ 2022 ГОДИНА:**

1. Актуализиране на информацията за общината в официалния сайт, в т.ч. на информацията за туризма. Анонсиране на предстоящи прояви, популяризиращи култура, местни специфики и др., с потенциал за развитието на туризма, на официалния сайт и на официалната страница на общината във Фейсбук.

В официалния сайт на община „Тунджа“ има поместена богата информация за общината, в т.ч. история и археология, култура, спорт, отдих и туризъм. През 2022 г. все така активно се използва и официалната фейсбук страница, чрез която публикациите достигат до голяма аудитория, като по този начин се популяризира община „Тунджа“, предстоящи прояви, местни специфики и др., с потенциал за развитието на туризма.

2. Изработване на брошури и/или дипляни, каталози и др., популяризиращи природното богатство, културно-историческото наследство, местните специфики и др. на община „Тунджа“. Организиране /самостоятелно или съвместно с други институции/ на инициативи, посветени на 35 г. от създаването на община „Тунджа“.

През 2022 г. бе издаден албум „Археологическото богатство на община Тунджа“, съвместно с Регионален исторически музей - Ямбол. Албумът е посветен на 35 години от създаването на община „Тунджа“ и 50 години археологически проучвания на тракийския град Кабиле. Той съдържа 35 фотографии на значими археологически открития, като:

- антропоморфен идол - 5400-5200 г. пр. Хр. и костен сърп – 5500-4900 г. пр. Хр. - Кабиле, селищна могила Ясъ-тепе - късен неолит;

- лагеноси, керамични съдове, бронзова лампа и теракота Ерос - Кабиле - елинистическа епоха;

- скулптура на Асклепий, скулптура на Хигия, стъклени съдове/единият от могилен некропол/, керамични лампи и керамичен съд червенолакова керамика /могилен некропол/, ара с надпис и седемредов надпис на латински , бронзов антропоморфен балсамарий - Кабиле - римска епоха, както и костена апликация с изображение на богиня с рог на изобилието - II - III век.

В албума са представени и уникални находки от Драма:

- Антропоморфен идол - Селищна могила Драма - Мерджумекя: късен неолит -5200-4900 г. пр. Хр.;

- култова масичка - Праисторическо селище Драма-Герена, късен неолит - 5200-4900 г. пр. Хр.;

- антропоморфна фигурка-дрънкалка - Селищна могила Драма - Мерджумекя, ранен халколит - 4900-4500 г. пр.Хр.;

- златна апликация Селищна могила Драма - Мерджумекя, късен халколит, 4500-4300 г. пр.Хр. Датирана в късния халколит, тя е една от най-ранните златни находки на Балканския полуостров и Европа;

- керамични съдове - къща 244; антропоморфна фигура/т.нар. „Мислител“ от Драма, защото напомня на фигурата на прословутия „Мислител“ на френския скулптор Огюст Роден; модел на култова постройка; антропоморфен идол, отново от Селищна могила Драма - Мерджумекя, късен халколит, 4500-4300 г. пр. Хр.;

- кратер, украсен с пластични символични змии - м. Кайряка - римски некропол II-III век.

Освен находки от Кабиле и Драма, в албума са представени и:

- мраморна висулка и бронзова брадва - Веселиново, праисторическа Малева могила, ранна бронзова епоха;

- керамични култови предмети - Завой, ранна желязна епоха;

- керамичен съд - Хаджидимитрово - комплекс от култови ями - късен неолит;

- кана-ойнохое със златиста ангоба, бронзов кръст с изображение на Христос и златна монета на Мануил I Комнин /1143-1180 г./ - Каравелово-средновековна крепост;

- бронзова апликация за колесница- Миладиновци, римска епоха;

- мраморен бюст на бог Аполон - Голям манастир, антична крепост Дадопара-римска епоха.

Регионалният исторически музей представи и презентация „Археологическото богатство на община „Тунджа“. Тя бе представена в музея на Археологически резерват „Тракийски и античен град Кабиле“ пред тунджански ученици и ръководството на общината. На нея директорът на музея направи обзор на проученото от археолозите през последните 130 години на тунджанска територия. Доброто сътрудничество с РИМ - Ямбол продължи и с участието на археолога Явор Русев, който поднесе лекция за направените разкопки на връх Градище, по време на акция за почистване.

През 2022 г., по повод Деня на общината - 22 април и 35 години от създаването ѝ, община „Тунджа“ организира и друга съвместна инициатива. Заедно с Художествена галерия „Жорж Папазов“ бе представена Пътуващата изложба „По поречието на река Тунджа“. Неин акцент бе реката, дала името на общината, а изложбата беше представена както във фоайето на общината, така и в тунджански села по поречието на реката – Завой, Веселиново, Окоп, Кукорево, Ханово и в цялост от 25 платна в с. Тенево.

Община „Тунджа“ организира съвместно с Държавен архив – Ямбол, Документална изложба „35 години община Тунджа“, представяща важни моменти от историята на общината, празници, традиции и др. Първоначално изложбата се експонира на площадното пространство пред административната сграда на

общината, където не само посетителите, но и жителите и гостите на град Ямбол имаха възможност да я разгледат. След края на празничните прояви, изложбата гостува в населените места по време на техните събори и други празници, като по този начин достигна до много повече жители и гости на общината.

По повод 6 октомври – деня на създаването на община „Тунджа“ бяха изработени магнити за нейната 35-та годишнина, които заедно с вестник „Тунджа“ бяха раздавани на граждани, посетили общината в празничния ден.

3. Провеждане на акции за опазване на околната среда, почистване и обновяване на маркировка на туристически пътеки. Подобряване на състоянието на открити пространства и паркове за провеждане на културни събития и други общностни инициативи. Поддържане и опазване чистотата на територията на общината.

Община „Тунджа“ участва в националната инициатива „Да изчистим България заедно“ - „Да подадем ръка на природата“. В инициативата се включи част от ръководството на общината, служители от общинска администрация, доброволци, както и туристи от Ямбол, Раднево и Нова Загора, които са създали екопътеките в района на Манастирските възвишения край селата Голям манастир и Генерал Тошево. В резултат бе почистена екопътека и бе подновена маркировката по маршрута - с. Голям манастир - местността „Църквичката“ и параклиса „Св. Атанасий“. Част от участниците се изкачиха и до античната крепост Дадопара, която се намира на връх Градище, най-високият в Манастирските възвишения, където изслушаха лекция от археолога Явор Русев, който е участвал в разкопките на крепостта преди години.

В местността „Църквичката“ се провежда Българо-гръцкият събор, като тя се посещава активно от граждани не само по време на неговото провеждане. В местността има изградена подходяща инфраструктура за отдих. От значение е опазването на околната среда, почистването на местността, както и почистването и обновяването на маркировка на туристическите пътеки. Съобразно Плана за развитието на община „Тунджа“ за 2021-2027 г. и определените в него Зони за въздействие, село Голям манастир попада в обособената Зона с потенциал за развитие на туризъм с богато културно-историческо наследство и специфични природни характеристики.

Доброволци почистиха обществени пространства в селата Миладиновци и Калчево, а още преди началото на националната кампания за 2022 г. в с. Безмер пространството около язовира край селото бе почистено от отпадъци, като доброволците ги извозиха сами.

През 2022 г. община „Тунджа“ извърши и ремонт на улична и пътна мрежа, поставени са спирки, изградена е спортна площадка, ремонтирани са кметства и пенсионерски клуб.

Поддържането и опазването на чистотата на територията на общината влияе благоприятно на нейния имидж. Изграждането, ремонтирането на инфраструктурата подобрява и условията на живот на тунджанци, а също така е от значение за развитие на туризма.

4. Развитие на териториалното сътрудничество и сближаване в подкрепа на местните общности. Обмен на опит и добри практики в сферата на туризма.

Кметът на община „Тунджа“ участва в Международния туристически и икономически форум, организиран от община Чирпан и Регионалната асоциация на общините „Тракия“. Община „Тунджа“ участва с щанд и презентация на възможностите за различни видове туризъм на нейна територия.

Във форума участваха министърът на туризма Христо Проданов, посланиците на Индия, Сърбия, Израел, Босна и Херцеговина, Виетнам, Турция и др., кметовете на общините членки на РАО „Тракия“, представители на Търговско-промишлени палати и на чуждестранни браншови организации, Тракийският и Югозападният университет.

Добър пример за развитие на териториалното сътрудничество през 2022 г. е празникът на местната идентичност „Традиции и иновации на територията на МИГ „Тунджа“, в с. Генерал Инзово, който се проведе на 24 септември. Той е продължение на проект „Традиции и иновации за промотиране на местна идентичност“, който изпълниха МИГ „Тунджа“ и МИГ „Котел, Сунгурларе, Върбица“. Местни производители представиха своя продукция, бяха обособени и кътове на различни художествени занаяти и ателиета на открито. Празникът беше съпътстван от фолклорна програма, а изложбата на художествени фотографии придаде нов облик на Акбунарската къща.

Макар и да не е насочена пряко към обмен на опит и добри практики в сферата на туризма, тук може да се спомене и срещата с експерти от Ямболска търговско-промишлена палата и представители на четири бизнес подпомагачи организации от Ереван, Армения, на която кметът на община „Тунджа“ и неговият екип бяха домакини през месец септември 2022 година. Тя бе част от бизнес визита в Ямбол по проект „WINEBIZZ - насърчаване на търговските взаимоотношения и сътрудничество в лозаро-винарския сектор между български и арменски фирми и бизнес подпомагачи организации”, който ЯТПП изпълнява в партньорство с Държавната агенция за инвестиции от Ереван, Армения. На срещата представителите от Армения, бяха запознати със земеделския сектор, със състоянието на лозарството, спецификата на общината, сътрудничеството с винопроизводителите, както и услугите и подкрепата която се предоставя на този бранш от страна на МИГ „Тунджа“. Срещата бе ползотворна, защото на територията на общината се намират повечето винарни от област Ямбол. Тяхната качествена продукция има потенциал за развитието на туризма /винен туризъм/.

5. Разработване на нови проекти, подпомагачи развитието на туризма, чрез ресурсите на европейското финансиране, държавния бюджет и от други източници. Изпълнение на дейности по проектите „Подпомагане провеждането на местни празници, обичаи и традиции на територията на МИГ-Тунджа. Подкрепа за дейността на народните читалища - потенциал за ревитализация на селските общности“, „Творческа резиденция Тунджа“ - маркетинг и популяризиране на местно наследство със средствата на изкуството, фолклора и традициите“ и „Създаване, развитие и популяризиране на регионална колективна марка на територията на МИГ-Тунджа, основана на местната идентичност“.

В процес на изпълнение са проектите по процедура на МИГ - Тунджа „Маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни“, на които общината е бенефициент.

През месец август 2022 г. се проведе встъпителна пресконференция и среща по проект „Творческа резиденция Тунджа“ - маркетинг и популяризиране на местно наследство със средствата на изкуството, фолклора и традициите“. На нея присъстваха представители от населените места, в които ще се реализират дейностите по проекта и други заинтересованите страни, които имат отношение

към изкуството, към местното наследство, към развитието и представянето на локални характеристики.

По проект „Създаване, развитие и популяризиране на регионална колективна марка на територията на МИГ-Тунджа, основана на местната идентичност“ през месец ноември се проведе кръгла маса със заинтересовани представители от публичния, стопанския и нестопанския сектор. На нея бяха представени целите и дейностите по проекта, същността, функциите, стратегиите за използване на колективна търговска марка, както и с добри практики, като присъстващите дискутираха ползите от създаване и прилагане на такава колективна марка.

6. Подпомагане на развитието на художествената самодейност чрез взаимодействие и сътрудничество с народните читалища. Популяризиране на местните традиции и богатото фолклорно наследство чрез осигуряване на възможности за изява на самодейните формации в регионални, национални и международни фестивали и други прояви през 2022 г.

В процес на изпълнение е и проект „Подпомагане провеждането на местни празници, обичаи и традиции на територията на МИГ-Тунджа. Подкрепа за дейността на народните читалища - потенциал за ревитализация на селските общности“, като неговата реализация има за цел, чрез подкрепа за дейността на народните читалища, да се подпомогне провеждането на местни празници, обичаи и традиции; да се популяризира местното наследство, изделия и храни на територията на МИГ-Тунджа, което да бъде основа за обновяване на местните общности. В рамките на проекта е предвидено закупуване на народни носии и разработването на 5 кулинарни маршрута и печатно издание „Кулинарни пътешествия по долината на Тунджа“, което ще популяризира местното наследство, изделия и храни.

През 2022 г. община „Тунджа“ продължи активното сътрудничество с народните читалища и подкрепата на техните изяви в регионални и национални прояви, като например XII Национален събор на народното творчество в Копривщица. На него участваха певчески групи, групи за автентичен фолклор и индивидуални участници от 9 тунджански села - Тенево, Хаджидимитрово,

Маломир, Скалица, Дражево, Меден кладенец, Гълъбинци, Овчи кладенец и Победа - кукерската група.

През 2022 г. кукерската група от с. Стара река участва във Фестивала на културата и изкуството „Карагъоз Какава“ в град Къркларели, Република Турция. В тридневния фестивал кукерската група участва в шествието, даващо начало на фестивала. Заедно с тях на фестивала пътува и официална делегация от община „Тунджа“.

През 2022 г. Кукерската група на село Кабиле също участва на фестивал в Турция.

7. Реализиране на проявите в Културния календар на община „Тунджа“ за 2022 г., като възможност за активен обществен живот, за културен и фестивален туризъм.

Община „Тунджа“ реализира Единен календар за проявите в областта на културата, образованието и спорта, който отговаря на потребностите на тунджанци, а също така допринася за съхраняване и популяризиране на традициите ни. В него са включени събития, които имат потенциал за развитие на културен и фестивален туризъм. Поради въведени мерки, свързани с COVID-19, част от тях не се осъществиха изцяло или в познатите, утвърдени във времето формати. През 2022 г. се навършиха 35 години от създаването на община „Тунджа“ и голяма част от мероприятията преминаха под този знак.

През месец февруари 2022 г. в с. Скалица, община „Тунджа“ се проведе Седемнадесети общински празник на виното, с организатори община „Тунджа“, кметство с. Скалица и Народно читалище „Светлина-1928“, село Скалица, който включваше награждаване на победителите в конкурсите червено и бяло вино и за гроздова ракия. Проведе се и ритуалното зарязване на лозата.

Отново поради въведените мерки не се проведе може би най-значимото събитие с потенциал за развитие на туризма - ММФ „Кукерландия“, с организатори общините „Тунджа“ и Ямбол.

На 3 март 2022 г. по традиция се проведе празнична церемония по случай 144 години от Освобождението на България пред Мемориала на загиналите руски войни и български опълченци в лесопарк „Бакаджик“.

През месец март, след двегодишно прекъсване, в с. Тенево, се проведе Четиринадесетото издание на Общинския празник на коня и конния спорт, с организатори община „Тунджа“, Кметство с. Тенево и НЧ „Просвета-1910“, с. Тенево.

Община „Тунджа“ винаги подготвя и реализира богата палитра от прояви, посветени на 22 април - Ден на Община „Тунджа“ и Международен ден на Земята. Тази година те стартираха в края на м. март и включваха концерти, театрални постановки, Пътуващата изложба на ХГ „Жорж Папазов“ по поречието на река Тунджа, Тунджански литературни дни, утвърденият фестивал „От Цветница до Гергьовден“, детски празници и други. По повод 35 години от създаването ѝ и във връзка с Деня на общината - 22 април, бе организиран и конкурс „Красива си земя, тунджанска“ в три категории: литература, изобразително изкуство и фотография на деца, ученици, младежи и жители на общината. В рамките на празничните прояви се проведоха и Общинския празник „За хляба наш“, където бяха представени съхранените обичаи и разгледа кулинарното изложение, посветено на празника с изделия от тунджанските села, Общински празник на художествената самодейност „Хоро се вие, песен се пее“, на който се изяха колективи и индивидуални изпълнители при народните читалища на територията на общината. На голям интерес се радваше и празничния концерт с участието на Петя Панева и Фолклорен ансамбъл „Тунджа“.

В деня на Тържествената сесия на Общински съвет „Тунджа“ и награждаване на физически и юридически лица по повод Деня на Община „Тунджа“ и след Тържествената церемония за Деня на община „Тунджа“, пред административната сграда се състоя и изложение „Произведено в Тунджа“. За празника на общината гостува и официална делегация от побратимената община Варта, Полша.

През месец май пред паметника „Априлци“ в село Бояджик бе отбелязана 146-та годишнина от Бояджишкия бунт.

За тринадесети път се проведе и Българо-гръцки събор, в местността „Църквичката“ на Манастирските възвишения край Голям манастир, на който присъстваха над 70 гости от Гърция и официална делегация, водена от кмета на побратимената община Домоку.

И през 2022 година, в землището на село Търнава, тържествено бе открита жътвената кампания в община „Тунджа“. Организатори на събитието бяха община „Тунджа“, фирма „Пеликан Агро“ ЕООД и кметство с. Търнава. Отново бе спазена традицията с ритуалното зажънване, проведе се и конкурс на тема „Жътва“ в две категории: „Изобразително изкуство“ за детски рисунки с техника по избор и в категория „Кулинарно творчество“ за обредни хлябове.

През месец юни се проведе Общинския празник на традициите „Модата се мени, фолклорът остава“, в парка на с. Генерал Инзово, на който изискването е всички участници и гости да бъдат облечени в народни носии. Освен красотата на народните носии на тунджанските села, участниците в празника демонстрираха и кулинарни умения подредиха кътове, които отразяваха бита на тяхното село в миналото. Беше обособен специален кът за кулинарния конкурс, на който присъстващите можеха да дегустират и да гласуват за избраното от тях ястие.

Освен кулинарния конкурс, част от празника бяха и конкурсите за автентична носия, за най-малък и най-възрастен участник и конкурс за най-оригинален кът. На празника домакините от с. Генерал Инзово представиха обичаи, свързани с Еньовден. В него участваха и занаятчии, производители на храни и майстори на сувенири.

Реализирането на това събитие допринесе за промотирането на местната идентичност и притежава потенциал за развитие на туризма.

На 6 септември община „Тунджа“ отбеляза Съединението с фолклорен празник „Всички българи заедно“ в с. Победа. Организатори на празника са община „Тунджа“, кметство с. Победа, Асоциация Обмен България - Франция и Българска академия на науките и изкуствата. В празника участваха колективи и индивидуални изпълнители от община „Тунджа“ и от страната.

През месец октомври в с. Бояджик бяха отбелязани 119 години от рождението на Джон Атанасов. Съвместно с НТС - Ямбол за поредна година се проведе и състезание по информационни технологии.

Отново през октомври, след двегодишно прекъсване се състоя и Международния младежки фестивал в село Безмер. В него се включиха младежи от тунджанските села и гости от общините Домоку, Гърция и Къркларели, Турция. Освен състезанията, имаше и различни занимания с несъстезателен характер -

арт ателиета, демонстрации на Авиобаза Безмер и БЧК Ямбол и др., както и концерт на младежки танцови и певчески групи.

През годината се проведоха и други утвърдени във времето прояви, в края и една от най-значимите прояви - Четиринадесетият общински благотворителен бал.

По населени места през 2022 г. също се отбелязаха традиционни народни празници и официални такива, запази се и традицията на съборите.

Нов момент през изминалата година бе провеждането на Земляческа среща в с. Драма, организирана от Инициативен комитет и с подкрепата на община „Тунджа“, която събра хора с корен от село Драма от различни краища на България и на света.

През 2022 г., във връзка с писмо на Министерство на туризма до общините, относно изготвяне на Годишна програма за национална туристическа реклама за 2023 г., своевременно е предоставена необходимата информация. Във връзка с със същото писмо и в изпълнение на чл.16 от Наредбата за националния туристически регистър и за условията и реда за вписване в Националния регистър на туристическите забележителности, фестивали и събития, е предоставена и актуална информация за горепосочените регистри.

На територията на общината функционират 242 търговски обекта. От тях 3 са места за настаняване и 64 са заведения за обществено хранене и развлечения.

През 2022 г. в Община „Тунджа“ са подновени категоризации на 11 питейни заведения, а на 1 обект е издадено временно удостоверение за работа.

Информация за категоризацията на същите е въведена в Националния туристически регистър, съгласно изискванията на Закона за туризма.

Събраният туристическият данък за 2022 г. е в размер на 1012 лева.